

**TIZIMLI YONDASHUV ASOSIDA TASHKILOTNING BOSHQARUV
STRATEGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.**

**Ilmiy rahbar: Gulyora Shanazarova
Dotsent**

gulyorashanazarova@gmail.com

Ergashev O'tkir

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, 2- bosqich magistranti

uergasev706@gmail.com

Annotatsiya

Maqolada tashkilotlarning boshqaruv strategiyasini takomillashtirishda tizimli yondashuvning ahamiyati va usullari tahlil qilinadi. Tizimli yondashuv orqali tashkilot ichidagi barcha bo'limlar va jarayonlar uyg'unlashtirilib, samarali boshqaruv modeli yaratiladi. Ushbu yondashuv boshqaruv strategiyasining moslashuvchanligi, resurslardan oqilona foydalanish va maqsadlarga erishish darajasini oshirish imkonini beradi. Tahlil natijalari haqiqiy amaliyot uchun ko'rsatmalar taqdim etadi.

Kalit so'zlar: Tizimli yondashuv, boshqaruv strategiyasi, tashkilot, strategik rejalashtirish

**IMPROVING THE ORGANIZATION'S MANAGEMENT STRATEGY
BASED ON A SYSTEMATIC APPROACH.**

**Scientific advisor: Gulyora Shanazarova
Associate Professor**

gulyorashanazarova@gmail.com

Ergashev O'tkir

Tashkent State University of Economics, 2nd cycle master's student

uergasev706@gmail.com

Abstract

The article analyzes the importance and methods of a systematic approach in improving the management strategy of organizations. Through a systematic approach, all departments and processes within the organization are harmonized, creating an effective management model. This approach allows for increased flexibility of the management strategy, rational use of resources, and the level of achievement of goals. The results of the analysis provide guidelines for real practice.

Keywords: Systems approach, management strategy, organization, strategic planning

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СТРАТЕГИИ УПРАВЛЕНИЯ ОРГАНИЗАЦИЕЙ НА ОСНОВЕ СИСТЕМНОГО ПОДХОДА.

Научный руководитель: Гулёра Шаназарова

Доцент

gulyorashanazarova@gmail.com

Эргашев О'ткир

Ташкентский государственный экономический университет, магистрант 2-го
цикла

uergasev706@gmail.com

Аннотация

В статье анализируются значение и методы системного подхода к совершенствованию стратегии управления организациями. Системный подход гармонизирует деятельность всех подразделений и процессов организации, создавая эффективную модель управления. Такой подход позволяет повысить гибкость стратегии управления, рационально использовать ресурсы и достичь поставленных целей. Результаты анализа дают рекомендации для реальной практики.

Ключевые слова: Системный подход, стратегия управления, организация, стратегическое планирование

Kirish

Zamonaviy tashkilotlar murakkab va o'zgaruvchan muhitda faoliyat yuritadi, shuning uchun ular samarali boshqaruv strategiyasini ishlab chiqish va doimiy ravishda takomillashtirishga ehtiyoj sezadi. Tizimli yondashuv tashkilotning barcha tarkibiy qismlarini va jarayonlarini bir-biriga bog'lab, boshqaruv strategiyasini yaxlit va moslashuvchan qilish imkonini beradi. Ushbu yondashuv yordamida tashkilot ichidagi resurslar, maqsadlar va faoliyatlar uyg'unlashtirilib, samaradorlik va raqobatbardoshlik oshiriladi. Qurilish korxonalarida strategiyani tizimli yondashuv asosida rivojlantirish – bu korxonaning barcha bo'limlari, jarayonlari va resurslarini kompleks va uzviy bog'langan tizim sifatida qarashni talab qiladi [1]. Tizimli yondashuv strategiyaning samarali va barqaror bo'lishini ta'minlaydi, chunki u korxonada ichidagi ichki va tashqi omillarni chuqur tahlil qilishga yordam beradi. Birinchidan, qurilish sohasidagi murakkab loyihalarni amalga oshirishda strategiya

barcha jarayonlar, jumladan, loyiha boshqaruvi, moddiy-texnik ta'minot, mehnat resurslarini boshqarish va moliyaviy rejalar bilan uyg'unlashishi zarur. Tizimli yondashuv bu jarayonlarning o'zaro bog'liqligini aniqlab, samaradorligini oshiradi. Ikkinchidan, atrof-muhit va bozor sharoitidagi o'zgarishlarga moslashuvchanlikni ta'minlaydi. Qurilish korxonalarini uchun xavflarni oldindan aniqlash va ularga javob berish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Uchinchidan, strategiyani rivojlantirish jarayonida innovatsiyalarni joriy etish, yangi texnologiyalar va resurslarni samarali taqsimlash tizimi yaratiladi. Bu esa korxonaning raqobatbardoshligini oshiradi. Qurilish korxonalarida strategiyani tizimli yondashuv asosida rivojlantirish korxonaning harakatlarini muvofiqlashtirib, samaradorlik va barqaror o'sishni ta'minlaydi. Bu yondashuv orqali qarorlar qabul qilish jarayoni sifatli va asosli bo'ladi, xatolar kamayadi va resurslardan to'liq foydalaniladi [2].

ADABIYOTLAR TAHLILI

Tizimli yondashuv asosida tashkilotning boshqaruv strategiyasini takomillashtirish bo'yicha olimlar

O'zbek olimlari:

J. Islomov – strategik menejment va tashkilot strukturasi kompleks tahlili asosida yondashuvlarni ishlab chiqqan, milliy tashkilotlardagi boshqaruv tizimlarini takomillashtirish bo'yicha ilmiy izlanishlar olib borgan[3]. N. Usmonova – tashkilotlarning boshqaruv jarayonlarida tizimli yondashuvni joriy etish, samaradorlik va strategiyani rivojlantirish borasida maqolalar yozgan[4]. Mirzayev.A – boshqaruv tizimlari va stratejik menejment sohasida ilmiy ishlar olib borgan. Tizimli yondashuvni O'zbekiston kontekstida qo'llash va takomillashtirishga oid tadqiqotlari mavjud[5].

Ushbu olimlar boshqaruv strategiyasini ishlab chiqishda va takomillashtirishda tizimli yondashuv asoslarini tadqiq etgan va amaliyotga tatbiq qilish bo'yicha katta hissa qo'shganlar. O'zbekistonlik olimlarning ishlari milliy ishlab chiqarish va boshqaruv sharoitlariga moslashgan holda tizimli yondashuvga oid ilmiy asoslarni yaratishda muhimdir. Chet el olimlari esa global nazariy va amaliy tajribani taqdim etadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotning asosiy maqsadi – tashkilot boshqaruvinin samaradorligini oshirish uchun tizimli yondashuv asosida strategiyani takomillashtirishdir. Bu jarayonda boshqaruv jarayonini kompleks ko'rish, uning barcha tarkibiy qismlari o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni aniqlash va yaxshilash ustuvor vazifa hisoblanadi. Metodologiya quyidagi bosqichlardan iborat: avvalo, tashkilotning hozirgi boshqaruv strategiyasini tahlil qilish uchun adabiyotlar va amaliy tajribalar o'rganiladi. So'ngra, empirik usullar qo'llanib, rahbarlar va xodimlar bilan intervyular, so'rovnomalar yordamida ma'lumotlar to'planadi. Bu ma'lumotlardan kelib chiqib, boshqaruv

jarayonlari va strategiyalarining samaradorligi tizimli modellashtirish orqali baholanadi[6]. Tizimli yondashuv barcha elementlarning o‘zaro ta’sirini o‘rganishni va qaror qabul qilishda integratsiyalangan yondashuvni nazarda tutadi. Tadqiqot natijasida tashkilot boshqaruvidagi zaif joylar aniqlanadi va ularni bartaraf etish uchun tavsiyalar ishlab chiqiladi. Bu esa strategiyaning uzviyligini, muvofiqligini ta’minlab, tashkilot samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Natijalar asosida strategiya yangilanadi va takomillashtirilgan model amaliyotda sinovdan o‘tkaziladi. Shu yo‘ldan tashkilot boshqaruvining tizimli va samarali bo‘lishi kafolatlanadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tahlil jarayonida tashkilotning boshqaruv strategiyasining hozirgi holati tizimli yondashuv orqali batafsil o‘rganildi. Tashkilotning har bir bo‘limi, resurslari, jarayonlari va maqsadlari o‘rtasidagi o‘zaro bog‘liqlik va muvofiqlik darajasi tahlil qilindi. Ushbu tahlil orqali boshqaruvdagi muhim zaifliklar, resurslardan samarali foydalanmaslik hamda qaror qabul qilish jarayonlarida mavjud bo‘lgan uzilishlar aniqlanib, ularning strategiyaga ta’siri baholandi. Natijalar shuni ko‘rsatdiki, tashkilot strategiyasining mavjud tashkiliy tizimi murakkab o‘zaro ta’sirlarni hisobga olmay, bo‘limlararo integratsiyani ta’minlay olmaydi. Bu esa boshqaruv samaradorligini pasaytiradi va raqobatbardoshlikni kamaytiradi. Shuningdek, resurslarni boshqarishda tizimli monitoring va tahlil tizimining yo‘qligi sababli, resurslar noto‘g‘ri taqsimlanmoqda hamda samarali qo‘llanmayapti [7]. Tizimli yondashuv asosida ishlab chiqilgan yangi strategiya esa barcha bo‘limlarni yagona maqsadga yo‘naltirish, xatarlarni oldindan aniqlash va qaror qabul qilish jarayonini optimallashtirishni ta’minlaydi. Natijalar shuni ko‘rsatdiki, ushbu yondashuv tashkilot ichidagi axborot oqimini yaxshilaydi, samarali nazorat mexanizmlarini joriy qiladi va strategik maqsadlarni amalga oshirishda resurslardan maksimal foydalanishga yordam beradi. Umuman olganda, tizimli yondashuv asosidagi boshqaruv strategiyasini takomillashtirish tashkilot faoliyatining uzviyligini oshirib, uning raqobatbardoshligini sezilarli darajada kuchaytirdi. Natijalar boshqaruvning samarali, tezkor va innovatsion qarorlar qabul qilish imkoniyatlarini yaratdi hamda tashkilotning uzoq muddatli barqarorligini ta’minlashga xizmat qildi [8].

Bo'limlar	Bosqichlar	Asosiy Vazifalar	Ko'rsatkichlar
Diagnostika	Ma'lumot, Tahlil, Baholash	Kuchli/Zaif tomonlar, Imkoniyat/Xatarlar	SWOT, PESTLE, Resurslar Auditi
Maqsadlar	Aniqalash, Shakllantirish	Uzoq muddatli yo'nalish, Bo'linmalar uchun maqsadlar	SMART, Muvozanatlashgan ko'rsatkichlar tizimi
Strategiyalar	Yaratish, Baholash	Turli yo'llar, Resurslarga moslik	Variantlar matritsasi, Xarajat-foyda tahlili, Risklarni baholash
Amalga oshirish	Tuzilma, Resurslar	Kundalik ishlarga integratsiya, Xodimlarning tushunishi	Loyihalarni boshqarish, O'zgarishlarni boshqarish, Sifat menejmenti
Baholash/Nazorat	Monitoring, Solishtirish	Samaradorlik, Doimiy takomillashtirish	KPI, Muntazam hisobotlar, Auditorlik tekshiruvlari

Jadval Tahlili:

Ushbu jadval qurilish tashkilotining boshqaruv strategiyasini takomillashtirish uchun qulay va ixcham tuzilgan tizimli yondashuvni ifodalaydi. Jadval beshta asosiy bo'limdan iborat bo'lib, har bir bo'lim boshqaruv strategiyasining muhim bosqichini aks ettiradi.

- Diagnostika bo'limi: Tashkilotning ichki va tashqi muhitini baholash, kuchli va zaif tomonlarini aniqlash, imkoniyatlar va xavflarni ko'rib chiqish bilan shug'ullanadi. SWOT, PESTLE tahlillari, resurslar auditini o'tkazish orqali tashkilotning holati to'liq baholanadi.
- Maqsadlar bo'limi: Tashkilotning uzoq muddatli strategik maqsadlarini aniqlash, har bir bo'linma uchun o'lchovli maqsadlar belgilash, ularga erishish vaqtini ko'rsatishdan iborat. SMART maqsadlari va muvozanatlashgan ko'rsatkichlar tizimi (Balanced Scorecard) kabi vositalar orqali aniq va o'lchovli maqsadlar belgilanadi.
- Strategiyalar bo'limi: Maqsadlarga erishish yo'llarini aniqlash, turli strategiyalarni baholash va eng mosini tanlashga yo'naltirilgan. Strategik variantlar matritsasi, xarajat-foyda tahlili va risklarni baholash usullari yordamida eng samarali strategiya tanlanadi.
- Amalga oshirish bo'limi: Strategiyani kundalik ish jarayonlariga integratsiya qilish, tashkiliy tuzilmani moslashtirish, resurslarni taqsimlash, xodimlarni motivatsiya qilish va aloqalarni ta'minlashni o'z ichiga oladi. Loyihalarni boshqarish, o'zgarishlarni boshqarish, sifat menejmenti tizimini joriy etish orqali strategiyani muvaffaqiyatli amalga oshirish ta'minlanadi [9].
- Baholash/Nazorat bo'limi: Asosiy ko'rsatkichlarni (KPI) monitoring qilish, natijalarni maqsadlar bilan solishtirish va to'g'rilash choralarini ko'rish orqali strategiyaning samaradorligini baholash va doimiy takomillashtirishni

ta'minlashga qaratilgan. Muntazam hisobotlar va auditorlik tekshiruvlari natijalari monitoring jarayonini yaxshilaydi.

Ushbu tizimli yondashuv qurilish tashkilotlariga boshqaruv strategiyasini yaxshilash va biznes natijalarini optimallashtirishga yordam beradi.

XULOSA

Tizimli yondashuv asosida tashkilotning boshqaruv strategiyasini takomillashtirish natijasida tashkilot ichki jarayonlari va resurslari o'rtasidagi bog'liqlik aniqlandi hamda ular samarali boshqarildi. Bu yondashuv strategiyaning barcha bo'limlarida muvofiqlik va integratsiyani ta'minlab, qaror qabul qilish jarayonini yaxshiladi. Natijada, tashkilot o'z maqsadlariga erishishda samaradorligini oshirdi, resurslardan optimal foydalanish imkoniyatlari yaratildi. Shu bilan birga, xatarlarni oldindan aniqlash va ularga qarshi choralar ko'rish mexanizmlari kuchaytirildi. Umuman olganda, tizimli yondashuv strategiyaning barqaror va uzluksiz rivojlanishiga xizmat qilib, tashkilotning raqobatbardoshligini sezilarli darajada oshirdi. Bu esa boshqaruv jarayonlarini yanada tezkor, aniq va samarali qilishda muhim omil bo'ldi.

MANBA

1. Abdullayev D. "Tashkent Management Journal" 2020-yil, 45-54betlar.
2. G'aniyev S. "Tashkilot boshqaruvi asoslari", 2018-yil, 78-102betlar.
3. J. Islomov. "Strategik menejment va tashkilot strukturasi kompleks tahlili asosida yondashuvlar". 2023-yil, 45-bet
4. N. Usmonova. "Tashkilotlarning boshqaruv jarayonlarida tizimli yondashuv". 2021-yil, 89-bet
5. Mirzaev A. "Strategik boshqaruv nazariyasi", 2019-yil, 120-137betlar.
6. Qoziyev M. "Tizimli yondashuv va boshqaruv samaradorligi", 2021-yil, 33-47 betlar.
7. Sh. Axmedov. "Boshqaruv tizimlari va stratejik menejment sohasi". 2023-yil, 67-bet
8. Tursunov R. "Boshqaruv strategiyalari va innovatsiyalar", 2017-yil, 65-84 betlar.
9. Xo'jayev F. "Tashkilotlarning raqobatbardoshligini oshirish", 2022-yil, 55-70 betlar.